

УДК 005-051:379.8]:355.01

*Коваль Марина Сергіївна,
студент факультету дошкільної,
початкової освіти і мистецтв
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, Україна*

*Науковий керівник – Солдатенко О. І.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мистецьких дисциплін
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, Україна*

ДІЯЛЬНІСТЬ МЕНЕДЖЕРА СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ ПІД ЧАС ВІЙНИ (НА ПРИКЛАДІ НАУМІВСЬКОГО БУДИНКУ НАРОДНИХ ТРАДИЦІЙ І ДОЗВІЛЛЯ)

В умовах кризових ситуацій менеджер соціокультурної діяльності отримує нові виклики та можливості, а його робота піддається трансформації, що дозволяє чітко розробити інноваційні методи, стратегії та успішно їх впроваджувати в закладах культури. Ключовим в цьому процесі є швидка реакція на обставини, події та максимальна адаптація. З власного досвіду можна сказати, що дослідження культурного сектору в умовах війни, запит аудиторії, відстеження нових соціальних і мистецьких проєктів дає чітку картину в якому напрямку варто рухатися менеджеру СКД, що розвивати та популяризувати в такий час. Відбувається поглиблення, актуалізація та розуміння менеджменту культурного сектору, всіх важелів та механізмів для майбутнього і подальшого культуротворення української нації та держави.

Динамічність сучасної соціокультурної ситуації потребує швидкого реагування на виклики сьогодення, зокрема на локальному, державному, міжнародному рівнях. За цих умов, менеджмент культури має забезпечити

трансформаційні процеси через розробку та запровадження проєктів у сфері культури та актуальні культурні практики в режимі реального часу [1].

В сьогоднішній ситуації при вирішенні багатьох проблем, що існують в організації культурного дозвілля сільського населення та в роботі менеджерів зокрема, не можна покладатися лише на вище керівництво держави і галузі, а потрібні спільні зусилля всіх рівнів влади, культпрацівників та небайдужих людей [2. с. 80]. Війна створює виклики, але головне дає можливості для розвитку і впровадження нових методів в роботі менеджерів. Зараз це відбувається через активне залучення фінансування іноземних інвесторів, фондів, організацій, адже всі сегменти нашої держави активно підтримуються міжнародними донорами, зокрема й культурний сектор.

Наумівський будинок народних традицій і дозвілля згуртував креативну молодь, активних відвідувачів закладу та запропонував взяти участь в програмі «UPSHIFT», який вже 5 років створює суспільно-важливі проєкти в Україні та реалізується ГО «Агенції локальних ініціатив» за підтримки Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) та Федерального міністерства економічного співробітництва і розвитку Німеччини через німецький державний банк розвитку KfW. Це інноваційна програма для підлітків та молоді, що допомагає перетворити ідеї на дієві проєкти. Головним і дуже важливим є те, що програма побудована таким чином, що на вході UPSHIFT не працює з готовими рішеннями, а вона створена так, щоб молоді люди навчилися крок за кроком проходити шлях від «ми бачимо проблему» до «у нас є рішення». При цьому велика увага приділяється креативності та пошуку нестандартних рішень [3]. Це стало новим викликом та досвідом для працівників будинку культури, адже відбір учасників проєкту відбувався в кілька етапів серед 80 команд, які озвучували актуальні теми і проблеми своїх громад.

До створення проєкту активно проводилось опитування та анкетування потенційних відвідувачів віком від 13 до 36 років, і всі респонденти вказали, що не знають як долати стрес, як заспокоїти молодшу дитину, як вгамувати істеріку та покращити емоційний стан. Першим зваженим кроком менеджерів СКД було чітке обговорення проблем, викликів та тем, які молодь, в силу своїх вже набутих знань, зможе гідно представити та в подальшому розвивати після закінчення проєкту. Команда Наумівського будинку культури визначила та описала проблему, яка турбує та стосується всіх і кожного під час війни. Акцент зробили на ментальному здоров'ї, а саме на стресі в якому живе зараз кожен українець, особливо мешканці прикордоння. Подальшими кроками було онлайн-інтерв'ю з головою молодіжного проєкту, фактичний визначення конкретної проблеми і подальший її розвиток, отримання фінансування і ресурсів на втілення задуму та його впровадження в життя громади. На даний час третім кроком залишається сама реалізація молодіжного проєкту. Головна роль менеджера соціокультурної діяльності в цьому проєкті це: грамотний підбір команди молодих людей, які не бояться труднощів, викликів сьогодення, соціалізовані та комунікативні; їх делегування на проєкт; пошук вторинних донорів, спонсорів, задля підтримки після закінчення основного фінансування; комунікація та залучення спеціалістів галузі мистецтва, психології, які будуть корисні, як ментори молоді під час проведення тренінгів, арт-зустрічей та інших запланованих заходів.

Участь Наумівського будинку народних традицій і дозвілля у цьому проєкті та його реалізація в закладі культури є важливою, так як це єдиний культурний осередок для населення у вечірні години. Саме завдяки йому в закладі з'явиться сучасний соціокультурний простір для розвитку дітей та молоді, де кожен мешканець громади зможе провести змістовно та корисно свій вільний час, дізнатися через гру, літературу, тренінги про стрес, його наслідки та подолання.

По закінченню проєкту та всіх запланованих заходів, буде проведено його моніторинг. Саме на цьому заключному етапі стане розуміло, наскільки цей проєкт корисним громаді і населенню, чи грамотно сплановано, оформлено соціокультурний простір та задоволені відвідувачі в цілому. Методом оцінки слугуватиме відкрите анкетування та опитування потенційних відвідувачів.

Оскільки зараз в Україні відбуваються різкі зміни культурного сектора, видів мистецтва, відбувається чітке повернення національної приналежності, а саме: дерусифікація мистецтва та наслідки необґрунтованого запозичення зразків культури країн сусідів і частково втрачена своя власна спадщина, автентичність, то менеджери СКД звертають увагу на збереження минулого, традицій, цінностей, які історично важливі для майбутнього держави і нових поколінь.

Саме тому головним сучасним напрямком в роботі Наумівського будинку народних традицій і дозвілля є створення та реалізація проєктів, направлених на відтворення, збереження та популяризацію української культури. Так історично склалося, що все українське відсторонювали, знищували та викореняли з життя українців, але не з їх ДНК та свідомості. Саме це дало поштовх менеджерам СКД звернути увагу на веснянки та гаївки, які колись в дохристиянські часи були популярними обрядовими піснями на рівні з колядками та щедрівками. Їх співали навесні і дорослі, і малі, щоб пришвидшити прихід тепла і прогнати зиму. Вони були найгучнішими піснями на наших теренах – люди вірили, чим голосніше їх співатимуть, тим швидше настане весна. Співали їх і на Великдень, проте зараз, на жаль, на це свято інші традиції в українців.

Саме задля відтворення власної ідентичності будинок культури запровадив Етнофестиваль закликання весни «Тисячолітній спадок весни на Чернігівщині. Від Гаївки до Веснянки». Підтримку фестиваль отримав від керівництва Відділу освіти, культури, молоді та спорту Корюківської міської ради Научик Ірини Володимирівни та Кун Алли Іванівни, які

виступатимуть спонсорами сувенірної продукції та братимуть участь в оцінюванні робіт учасників фестивалю. Також підтримку отримали від Інтернет видання «ЧЕline», що висвітлює життя Чернігівщині, його відомих постатей, історичних фактів, подій. Виступи найкращих колективів та виконавців будуть опубліковані на сторінці цього Інтернет видання.

Таким чином можна робити висновок, що менеджери соціокультурної діяльності у критичний час відіграють важливу роль та доводять, що під час війни культура продовжує працювати. Вони шукають та впроваджують нові напрямки роботи, відроджують давно втрачене та забуте, щоб лишити у спадок майбутнім поколінням саме свою власну культуру, її головні аспекти, а не запозичену та чужу.

Список використаної літератури

1. Максимовська Н. А. Менеджмент культури в контексті сучасної сучасної культурної політики. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: наук. зб. Вип.45/ упоряд. і наук. ред. В.Г.Виткалов; редкол.: Г.П.Чміль, В.Г. Виткалов, П.Е. Герчанівська та ін.; наук.-бібліогр. редагування наукової бібліотеки РДГУ. Рівне: РДГУ, 2023. С. 163-169. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.vi45.655>*
2. Солдатенко О. І. Актуальні проблеми організації культурного дозвілля сільського населення на прикладі села Наумівка Корюківської об'єднаної територіальної громади. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2022. – Вип. 57. Том 3. С. 76-82. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/57-3-12> (дата звернення: 2.04.2024)*
3. UPSHIFT Україна. Інноваційна програма для молоді UPSHIFT URL: <https://upshiftukraine.org/pro-upshift/> (дата звернення: 02.04.2024)